

DODATKOWE ZADANIA Z PRZYRODY DLA CHĘTNYCH UCZNIÓW KLAS V na kwiecień

1. Zamaluj odpowiednimi kolorami podane przykłady produktów żywnościowych zgodnie z poniższą instrukcją.

Produkty bogate w:

- białka – kolor żółty, • witaminy – kolor czerwony, • cukry – kolor brązowy
- tłuszcze – kolor niebieski, • sole mineralne – kolor zielony

kasza
mąka
ziemniaki
słodczyce

warzywa
owoce
mleko

smalec
oliwa
masło
 słonina

kakao
orzechy
nasiona

mięso
jaja
mleko
fasola

2. Połącz strzałkami nazwy składników pokarmowych z funkcjami, które składniki te pełnią w organizmie człowieka.

woda

białka

tłuszcze

cukry

witaminy

sole mineralne

Niektóre budują nasz organizm (np. kości),
inne wpływają na właściwą pracę naszego ciała.

Są materiałem budulcowym komórek naszego ciała
oraz mogą transportować różne substancje.

Regulują pracę naszego organizmu.
Oznacza się je wielkimi literami alfabetu.

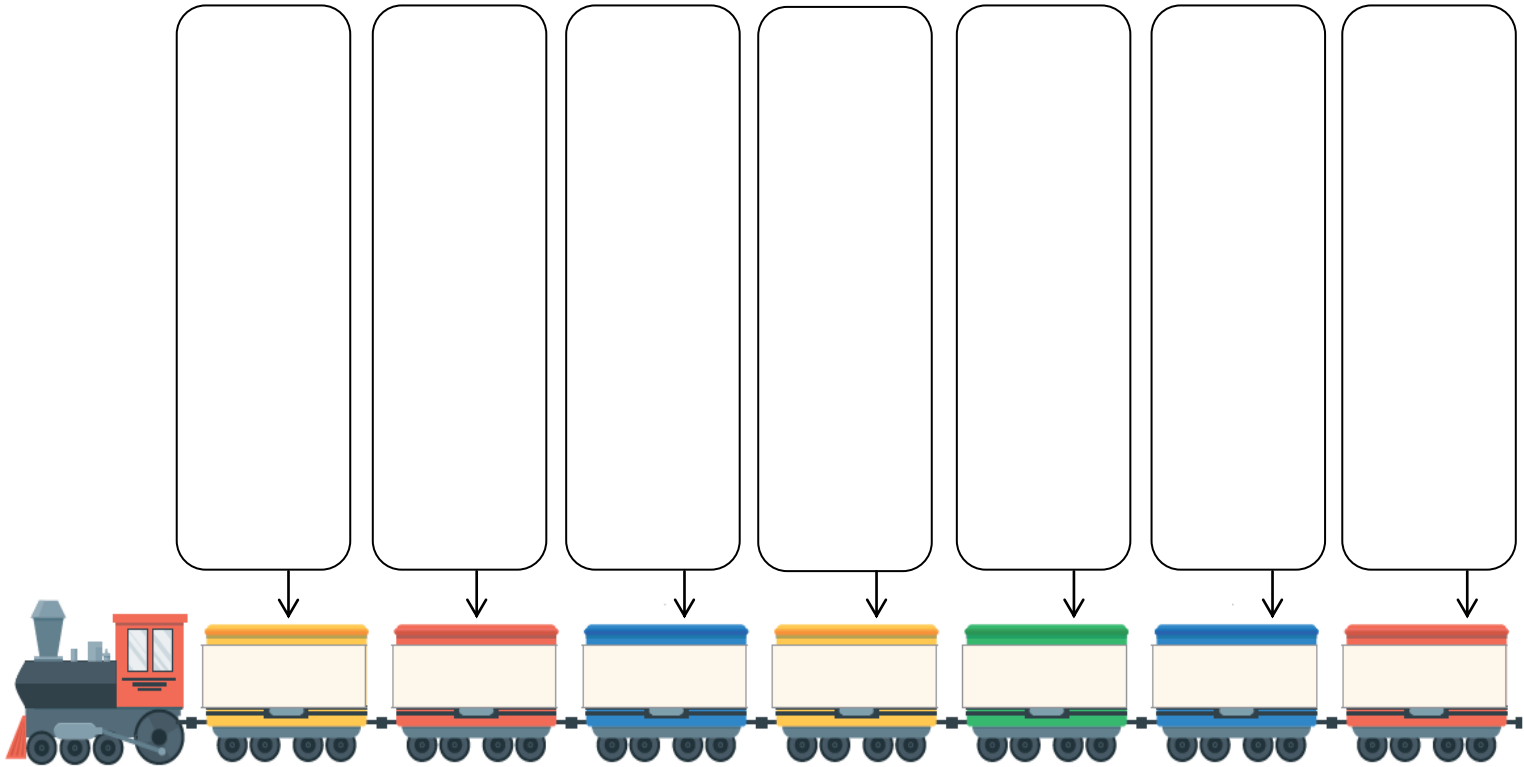
Dostarczają organizmowi energii i ułatwiają wchłanianie
niektórych witamin. Są materiałem zapasowym.

Dostarczają organizmowi energii, ich nadmiar powoduje
otyłość.

Jest głównym składnikiem naszego ciała i stanowi
ponad połowę jego masy.

3. Wpisz w okienka wagonów podane nazwy narządów układu pokarmowego, zgodnie z kolejnością przesuwania się pokarmu. Następnie zapisz w ramkach nad wagonami funkcje poszczególnych narządów.

jelito cienkie, gardło, żołądek, jama ustna, jelito grube, odbył, przełyk

4. Uzasadnij, dlaczego organizm dziecka szczególnie potrzebuje białka i soli mineralnych.

---

5. Wykonaj polecenia.

a) Wpisz obok strzałek brakujące nazwy wskazanych elementów układu krwionośnego.

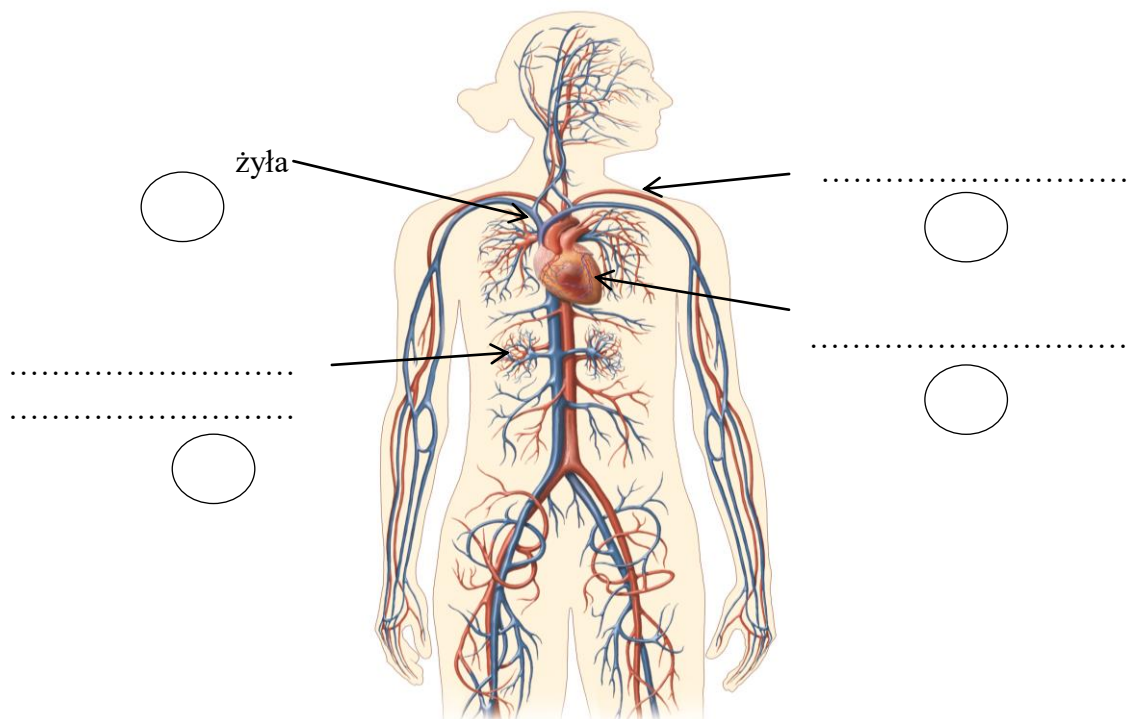
b) Przyporządkuj podane informacje do odpowiednich elementów układu krwionośnego oznaczonych na rysunku. Wpisz w kółeczka odpowiednie litery.

A. Oplatają komórki narządów i tworzą wokół nich gęste sieci, aby dostarczyć komórkom tlen i składniki pokarmowe.

B. Pełni funkcję pompy tłoczącej krew do tętnic.

C. Doprowadzają krew z komórek ciała do serca.

D. Odprowadzają krew z serca do komórek ciała.

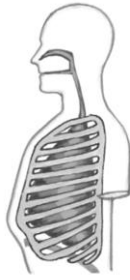
6. W diagramie ukryto nazwy czterech narządów człowieka. Aby je odnaleźć, skorzystaj z opisów, a następnie wykreśl je z diagramu. Pozostałe litery czytane kolejno utworzą hasło – nazwy dwóch gazów oddechowych. Zapisz je.

1.	T	Ż	O	L	E	Ł	Ą	N	D	E	K
2.	T	R	D	Z	W	U	S	T	U	K	A
3.	S	T	E	L	E	R	C	E	N	E	K
4.	W	G	A	R	Ę	G	D	Ł	O	L	A

1. Zachodzi w nim mieszanie i trawienie pokarmu.
2. Jest jednym z narządów wspomagających trawienie.
3. Tłoczy krew do tętnic.
4. Kieruje pokarm z jamy ustnej do przełyku.

Hasło: .....

7. Poniższe rysunki przedstawiają fazy oddychania człowieka. Podpisz rysunek obrazujący fazę wydechu. Zmierz obwód swojej klatki piersiowej podczas wdechu i wydechu, a następnie zapisz otrzymane wyniki.

.....

.....

8. Uzupełnij luki w zdaniach wyrazami wybranymi z ramki.

tlen, dwutlenku węgla, się nie zmienia, się zmniejsza, się zwiększa, oddychaniem, wymianą gazową, para wodna

Podczas wdechu objętość klatki piersiowej .....

Do płuc dostaje się wtedy .....

Podczas wydechu objętość klatki piersiowej .....

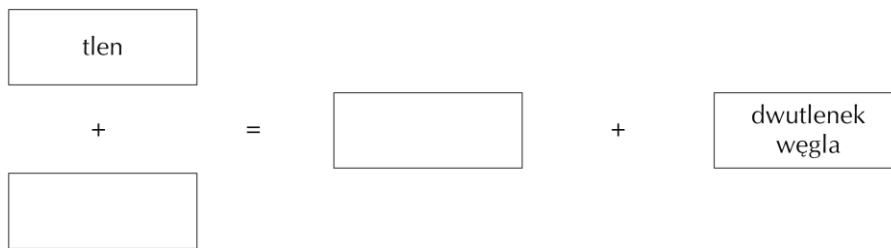
Następuje usunięcie z płuc szkodliwego .....

Pobieranie tlenu do organizmu i usuwanie z niego dwutlenku węgla nazywa się .....

9. Podaj 2 przykłady sytuacji, gdy organizm człowieka potrzebuje więcej tlenu.

- a) .....
- b) .....

10. W każdej komórce ciała odbywa się reakcja utleniania pokarmu. Uzupełnij poniższy schemat przedstawiający tę reakcję.

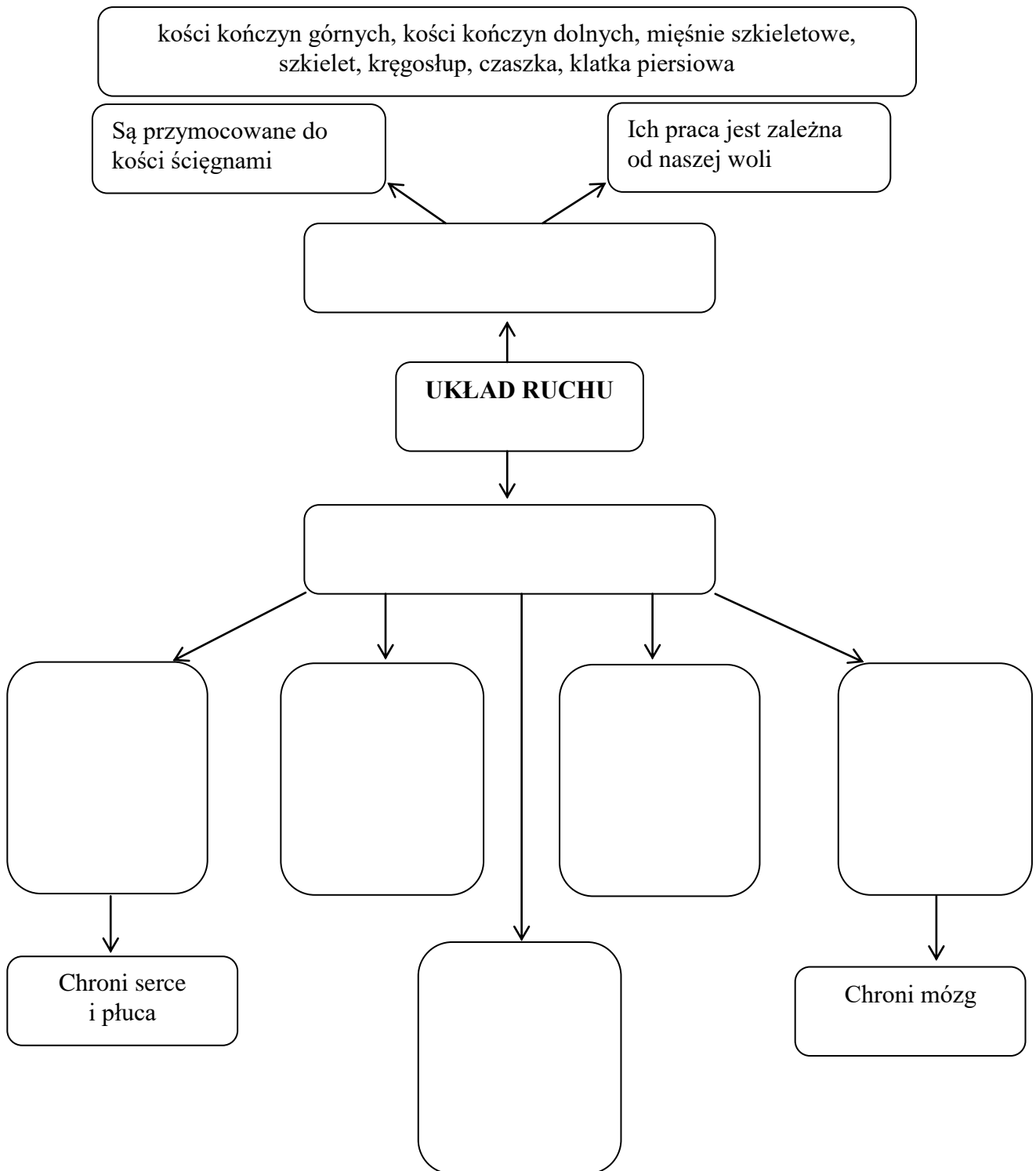

11. Zaznacz właściwą jednostkę.

Energia zawarta w pożywieniu jest mierzona w:

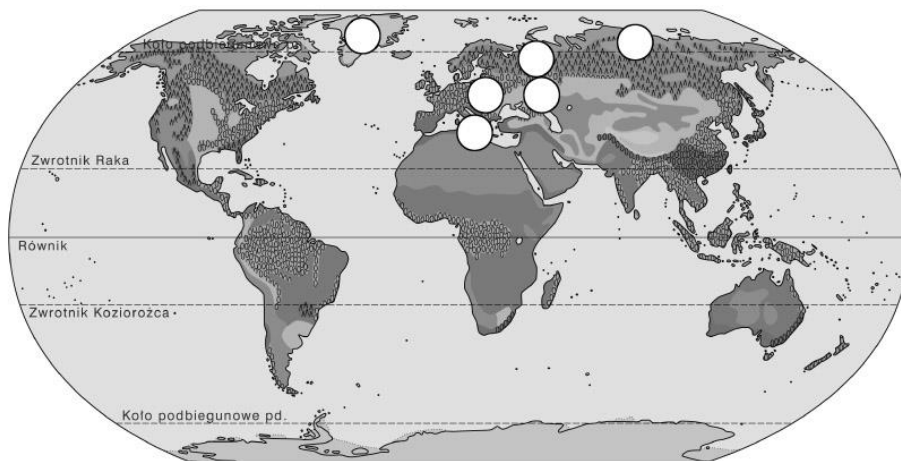
- a) stopniach.
- b) kilogramach.
- c) kaloriach.

12. Uzupełnij mapę myśli określeniami z ramki.

DODATKOWE ZADANIA Z PRZYRODY DLA CHĘTNYCH UCZNIÓW KLAS VI na kwiecień

1 Mapa przedstawia strefy krajobrazowe Ziemi. Wpisz w kółka litery odpowiadające wymienionym krajobrazom.

A. Krajobraz śródziemnomorski	B. Krajobraz lasów liściastych i mieszanych
C. Krajobraz stepów	D. Krajobraz tajgi
E. Krajobraz tundry	F. Krajobraz pustyni lodowej

2. Przyporządkuj krajobrazy wymienione w zadaniu 1 podanym strefom oświetlenia:

Strefa oświetlenia umiarkowana				☐ Strefa oświetlenia zimna	

3. Przyporządkuj określenia oznaczone cyframi właściwym krajobrazom.

Wpisz w kratki odpowiednie cyfry.

Krajobraz śródziemnomorski (makia)	Krajobraz lasów liściastych i mieszanych	Krajobraz stepów	Krajobraz tajgi

1. rosną sosny, jodły, świerki i modrzewie
2. zima długa i mroźna, a lato krótkie i ciepłe
3. „morze traw”
4. lato gorące i suche, zima łagodna i wilgotna
5. zarośla krzewiaste, wiecznie zielone
6. upalne lato, chłodna zima, mało opadów
7. rosną głównie dęby, brzozy, buki, olchy

8. cztery pory roku, lato ciepłe, zima niezbyt mroźna, zróżnicowana wysokość opadów

4. W strefach krajobrazów lasów liściastych i mieszanych oraz w tajdze żyje bardzo dużo gatunków zwierząt. Z podanych niżej czynników wybierz i podkreśl te, które o tym decydują.

- A. ciepłe lato, mroźna zima
- B. gorące suche lato, łagodna zima
- C. częste, silne wiatry
- D. dużo różnorodnego pokarmu
- E. kilka warstw roślinności
- F. dogodne miejsca do schronienia i rozrodu
- G. brak naturalnych wrogów

5. Przyporządkuj strefom krajobrazowym oznaczonym cyframi opisy głównych zajęć mieszkańców oznaczone literami.

1. krajobraz
śródziemnomorski
(makia)

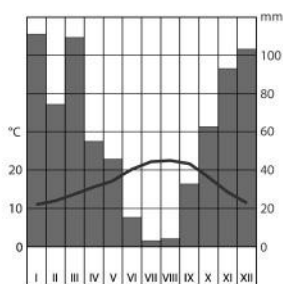
2. krajobraz lasów
liściastych
i mieszanych

3. krajobraz stepów

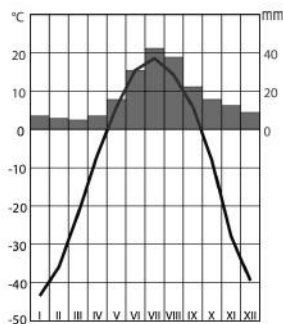
4. krajobraz tajgi

- A. Na żyznych czarnoziemach uprawia się pszenicę.
- B. Hodowla bydła.
- C. Wydobywa się złoto, ropę naftową, rudy metali, węgiel kamienny.
- D. Tradycyjnym zajęciem ludności jest łowiectwo.
- E. Wiele obszarów leśnych zamieniono na pola uprawne, ośrodki miejskie i przemysłowe.
- F. Pozyskuje się drewno, głównie bukowe, dębowe i olchowe, dla przemysłu drzewnego, papierniczego i meblarskiego.
- G. Uprawa cytrusów, winorośli, figowców i oliwek.
- H. Rybołówstwo i turystyka.

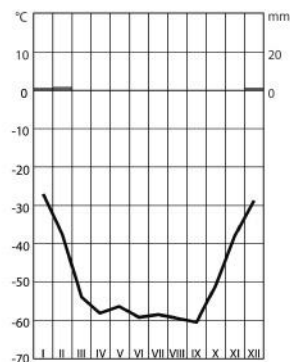
6. Przeanalizuj diagramy klimatyczne zaznaczone literami A, B, C i przyporządkuj je strefom krajobrazowym.

A. Lizbona (Portugalia, Europa)
39°N, 9°W

B. Jakuck (Rosja, Azja)
62°N, 130°E

C. Biegun południowy (Antarktyda)
90°S

1. Strefie krajobrazowej śródziemnomorskiej odpowiada diagram.....
2. Strefie krajobrazowej tajgi odpowiada diagram .....
3. Strefie krajobrazowej pustyni lodowej odpowiada diagram .....

7. W krajobrazie lasów liściastych i mieszanych można wyróżnić kilka warstw lasu. Nazwij warstwy wskazane na rysunku, wybierz i wpisz po dwa przykłady występujących w nich roślin.

dęby, maliny, paprocie, grzyby, brzozy, jeżyny, borówki czarne, mchy

Warstwa: .....

1. .... 2. ....

Warstwa: .....

1. .... 2. ....

Warstwa: .....

1. .... 2. ....

8. Z podanych przykładów organizmów żyjących w tundrze wybierz odpowiednie i ułóż dwa łańcuchy pokarmowe.

mech, niezapominajka, porost, leming, żmija zygzakowata, piesiec, niedźwiedź brunatny, renifer, wilk

1.

.....

2.

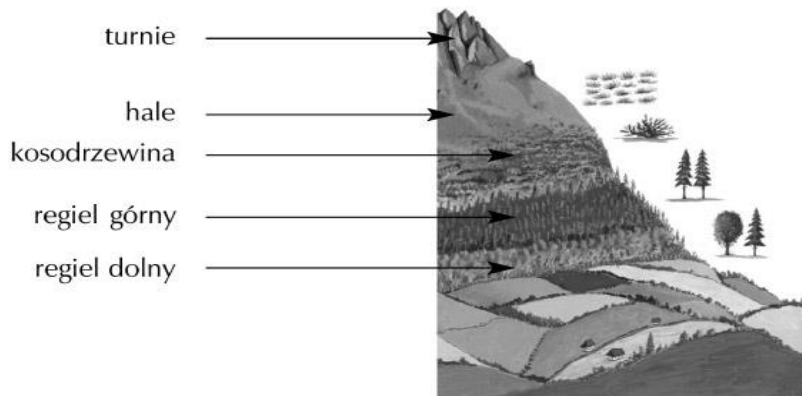
.....

9. Na podstawie ułożonych łańcuchów pokarmowych wyjaśnij pojęcia:

A. producenci – .....

B. konsumenci – .....

10. Które piętro roślinności w Tatrach przypomina północny las iglasty – tajgę? Zaznacz poprawną nazwę znakiem „x”.

11. Przyporządkuj odpowiednim krajobrazom podane cechy:

Krajobraz tundry			Krajobraz pustyni lodowej		

1. Obszar bezleśny, porośnięty mchami, porostami, krzewinkami
2. Lato polarne, długa i mroźna zima
3. Charakterystycznym zwierzęciem tej strefy jest renifer
4. Najzimniejsze obszary na Ziemi
5. Najdłuższy dzień polarny i najdłuższa noc polarna
6. Żyją w tej strefie również foki, doskonale przystosowane do panujących w niej warunków

12. Na podstawie opisu rozpoznaj zwierzę. Wpisz pod opisem nazwę zwierzęcia oraz nazwę strefy krajobrazowej, w której ono żyje.

A. Ptak o czarno-białym upierzeniu, pod skórą ma grubą warstwę tłuszczu, palce kończyny tylnej połączone błoną, która umożliwia mu pływanie i nurkowanie. Na lądzie porusza się niezdarnie.

Zwierzę ..... Strefa krajobrazowa .....

B. Mały gryzoń, żywi się korzeniami, mchami i trawą. Rozmnaża się bardzo intensywnie (od 8 do 10 młodych w miocie, 5 miotów w roku). Wędruje w poszukiwaniu pokarmu; podczas tej wędrówki bardzo dużo ich ginie.

Zwierzę ..... Strefa krajobrazowa .....

C. Ssak o ciele wrzecionowatym, jego kończyny przednie są krótkie, a tylne przystosowane tylko do pływania. Nurkuje długo i głęboko, doskonale widzi w wodzie. Jego cechą charakterystyczną jest brak małżowin usznych. W Polsce można go zobaczyć np. w Stacji Morskiej na Półwyspie Helskim.

Zwierzę ..... Strefa krajobrazowa .....

D. Ssak parzystokopytny. Żywi się mchami i porostami. Udomowiony, hodowany dla mięsa i skór, jest także siłą pociągową.

Zwierzę ..... Strefa krajobrazowa .....

Przyjemnej pracy!
Małgorzata Węglarska